

S M E R N I C A

č. 2/2017

Etický kódex Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave

Predkladá :	Schválil :	Účinnosť:
PhDr. Jana Tholtová Zástupkyňa riaditeľa	MUDr. Peter Lukáč MPH riaditeľ	Od : 04.07.2017
01.06.2017	30.06.2017	Do :
podpis	podpis	

júl 2017

Riaditeľ Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave vydáva v súlade s ustanoveniami Organizačného poriadku Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie tento Etický kódex:

Preambula

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave (ďalej len „VÚDPaP“) sa zameriava na komplexný výskum psychologických aspektov vývinu detí a mládeže a na výskum podmienok, ktoré tento vývin ovplyvňujú. Odborní pracovníci Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie poskytujú poradenské služby deťom, ich rodičom a učiteľom pri problémoch detí v oblasti kognitívneho, sociálneho, emocionálneho a školského vývinu a v oblasti profesijnej orientácie. Od svojho vzniku v roku 1964 sa hlási k primárnym hodnotám ľudskej existencie - pravde, dobru a spravodlivosti.

Vo VÚDPaP sa trvale vytvára a posilňuje integrita takého pracovného prostredia, v ktorom sa rovnocenne a s úctou zaobchádza so všetkými osobami a rešpektujú sa základné práva a slobody všetkých a každého bez ohľadu na pracovné a funkčné zaradenie, pohlavie, etnický pôvod, či vierovyznanie. Všetkých spája akademická sloboda vo vedeckovýskumnej činnosti.

VÚDPaP prijíma svoj etický kódex, aby ním pred celou spoločnosťou transparentne zverejnil svoj postoj k univerzálnym morálnym hodnotám.

I. oddiel

Základné ustanovenia

Čl. 1

Predmet úpravy a pôsobnosť Etického kódexu

- (1) Etický kódex VÚDPaP je vyjadrením etických hodnôt uplatňovaných v prostredí VÚDPaP. Stanovuje etické princípy a normy správania zamestnancov VÚDPaP s prihliadnutím na špecifiká ich postavenia. Etický kódex osobitne upravuje etické zásady uplatňované vo vedeckovýskumnej činnosti.
- (2) Etický kódex VÚDPaP je záväzný pre všetkých zamestnancov VÚDPaP.

Čl. 2

Všeobecné etické zásady

- (1) Zamestnanci VÚDPaP sa zaväzujú dodržiavať všeobecne známe a rešpektované morálne zásady správania sa založené na ľudských právach a dobrých mravoch. V duchu týchto ideových hodnôt sa zamestnanci VÚDPaP riadia etickými princípmi, ktorými sú najmä česťnosť, zodpovednosť, slušnosť, poctivosť, spravodlivosť a pravdivosť, tolerancia, solidarita, ústretovosť, rovnaké zaobchádzanie v duchu antidiskriminačných zásad.
- (2) Každý zamestnanec VÚDPaP svojím konaním najmä:
 - a) prejavuje úctu voči každému človeku a rešpektuje základné ľudské práva a slobody;

- b) netoleruje žiadne fyzické a psychické násilie, aktívne vystupuje proti zneužívaniu, ponižovaniu alebo šikanovaniu jednotlivcov alebo skupiny, odmieta diskrimináciu v akejkoľvek podobe;
- c) vedome a aktívne participuje na vytváraní spoločenského dobra;
- d) zachováva svoju osobnú morálnu bezúhonnosť, prejavuje pravdivosť vo svojich myšlienkach, slovách a skutkoch bez úmyslu uvádzať druhých ľudí do omylu;
- e) je lojálny k svojmu pracovisku, ctí a rešpektuje jeho meno, históriu, hodnoty, je si vedomý, že svojím vystupovaním reprezentuje VÚDPaP navonok;
- f) dôstojne komunikuje na všetkých úrovniach pracovného života a vytvára atmosféru vzájomnej úcty, dôvery a spolupatričnosti, podporuje spoluprácu a iniciatívu;
- g) ctí, rešpektuje a dodržiava všeobecne záväzné právne predpisy a vnútorné predpisy VÚDPaP;
- h) nesie právnu, profesionálnu a morálnu zodpovednosť za svoje konanie;
- i) ctí a rešpektuje všetky formy vedeckovýskumnej činnosti vo VÚDPaP;
- j) rešpektuje špecifiká a jedinečnosť pracovných práv, slobôd a hodnôt VÚDPaP, ctí a rešpektuje transparentnosť pracovného života;
- k) ctí a rešpektuje slobodu myslenia, slobodu slova a kritického myslenia, samostatného bádania, slobodnú výmenu názorov a informácií, odlišný názor uplatňuje korektne a konštruktívne;
- l) ctí zásady kolegiality a pracovnej spolupráce;
- m) chráni informácie, ktoré súvisia s aktivitami VÚDPaP, takéto informácie používa len na pracovné účely a nie pre osobné ciele alebo ciele tretích osôb;
- n) nevyužíva svoje funkčné či pracovné postavenie v organizačnej štruktúre na osobný prospech, ani na prospech tretích osôb, ani na akúkoľvek formu korupcie a diskriminácie.
- o) podporuje antikorupčné správanie, nežiada a neprijíma od iných osôb materiálne ani iné výhody v súvislosti s výkonom svojej práce;

II. oddiel

Etické zásady v poradenskej a v praktickej činnosti

Čl. 3

Odborní pracovníci vykonávajúci psychologickú, pedagogickú a/alebo sociálnu činnosť

(1) Súborom pravidiel, uvedených v článku č.4 sa riadia všetci pracovníci vykonávajúci odborné poradenské a praktické činnosti tak, aby bol zachovaný vysoký štandard profesionality poskytovaných služieb, a aby z nich mali klienti čo najväčší úžitok. Túto činnosť vykonávajú na prospech jednotlivca a spoločnosti, v duchu úcty k osobnosti

človeka, k životu a zdraviu. Sú nestranní, rešpektujú svojich klientov a pri vykonávaní svojich činností vždy zachovávajú najvyšší možný etický štandard. Svoju činnosť musia vykonávať tak, aby záujmy a dobro ich klientov boli ich najvyššou prioritou.

Čl.4

Kompetencia (pôsobnosť a právomoc)

(1) Odborní pracovníci si pri vykonávaní svojej činnosti udržiavajú vysoký štandard svojej profesionálnej kompetencie a rozvíjajú ju sústavným vzdelávaním, zároveň si uvedomujú a zachovávajú jej obmedzenia, identifikujú a odstraňujú vplyvy, ktoré ju môžu narušiť alebo spochybniť.

O s o b i t n e :

- a) si priamo alebo nepriamo robia nárok výhradne na svoju kvalifikáciu, ktorú získali alebo hodnosť/titul, ktorý im bol právoplatne udelený a na kompetenciu v akejkoľvek oblasti svojej činnosti, ktorú riadne získali, na výsledky, ktoré dosiahli alebo na spôsobilosti, ktoré majú;
- b) vedia rozoznávať hranice vlastnej kompetencie a nevykonávajú žiadnu formu odbornej činnosti, na ktorú nemajú zodpovedajúcu prípravu alebo kvalifikáciu;
- c) svoju kvalifikáciu, spôsobilosti a názory vysvetľujú tretím osobám tak, aby predišli nesprávnym interpretáciám, ak sa nesprávne interpretácie vyskytnú, korigujú ich;
- d) v prípade, ak sú požiadaní o poskytnutie odbornej služby a zvažia, že služba primeraná povahe problému nie je v ich kompetencii, podniknú všetky potrebné a realizovateľné kroky, aby túto službu žiadateľovi poskytol iný odborník, ktorý má primeranú kvalifikáciu a kompetenciu;
- e) musia zabezpečiť a zodpovedajú za to, aby tí, ktorí pracujú pod ich priamym dohľadom, rovnako dodržiavali všetky prijaté zásady, najmä aby vedeli rozoznávať hranice svojej kompetencie a nepôsobili mimo nej.

Čl.5

Získanie informovaného súhlasu a vzťah dôvery

(1) Odborní pracovníci sú povinní zabezpečiť, aby každý zainteresovaný účastník pochopil podstatu ním vykonávanej odbornej činnosti a možných následkov, ktoré z nej pre účastníka/-ov vyplynú.

O s o b i t n e :

- (a) podniknú všetky potrebné kroky, aby informovaný súhlas klienta alebo zákonného zástupcu klienta bol udelený platne s výnimkou prípadov, keď službu poskytujú vynútené (v súlade a so zachovaním všetkých príslušných zákonných noriem). V prípade, ak pracovníci pri výkone svojej odbornej činnosti a poskytovaní odbornej služby zvažujú odmietnutie

poskytnutia informácií o tejto službe konkrétnemu klientovi, konzultujú vždy taký prípad so skúseným kolegom - profesionálom (príp. viacerými), neposkytnú ju len v prípadoch, keď je to:

- nevyhnutné v záujme objektivity jej uplatnenia,
- v záujme samotných klientov (vtedy nepodajú úplnú informáciu účastníkom vyšetrenia vopred, ale informáciu o cieľoch, dôvodoch a dôsledkoch procedúry poskytnú následne);

(b) pri poskytovaní odbornej služby (pomoci, podpory alebo posily) osobám, ktoré nie sú schopné platného informovaného súhlasu, vyžadujú si súhlas ich zákonného zástupcu;

(c) zdržia sa zavádzajúceho alebo nadneseného hodnotenia podstaty a efektívnosti svojich metód a ich pravdepodobných dôsledkov spôsobom vzbudzujúcim nerealistické očakávania klientov a tiež takéhoto ovplyvňovania verejnosti prostredníctvom reklamy;

(d) urobia všetko pre to, aby sa vyhli aj nepriamemu zavádzaniu tých, ktorým poskytujú odborné služby čo sa týka podstaty alebo pravdepodobných dôsledkov akýchkoľvek nimi vykonávaných zákrokov a postupov;

(e) identifikujú a podporujú práva tých osôb, ktorých spôsobilosť udeliť platný informovaný súhlas by mohla byť obmedzená, vrátane detí, mentálne postihnutých, starých a tých, ktorí sú v inštitucionálnej starostlivosti;

(f) musia ešte pred začiatkom poskytovania odbornej služby informovať potenciálnych klientov o ich práve na odstúpenie od poskytovanej služby aj počas jej priebehu a musia umožniť jednotlivým účastníkom odborných služieb realizovať právo na zrušenie ich informovaného súhlasu k aplikácii profesionálnych postupov aj počas ich priebehu;

(g) odborní pracovníci musia sami ukončiť poskytovanie odbornej služby, ak z nej klient nemá úžitok;

(ch) primeraná, vopred dohodnutá finančná odmena je vecou zainteresovaných strán, podľa platného cenníka, prevodom na účet VÚDPaP.

Čl.6

Ochrana záujmov klienta

(1) Odborní pracovníci musia urobiť všetky dostupné opatrenia na zabezpečenie ochrany všetkých informácií získaných v priebehu vykonávania odbornej činnosti, prípadne výskumu a chrániť dôvernosť takto získaných a uchovávaných údajov o jednotlivcoch, organizáciách alebo účastníkoch výskumu. Bez vyjadrenia ich súhlasu nesmie dôjsť k narušeniu tejto ochrany ani úmyselne, ani z nedbanlivosti. Ochrana informácií musí byť zabezpečená v súlade s právnymi predpismi, najmä zákonom č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

O s o b i t n e :

- (a) odborní pracovníci dbajú o to, aby sprostredkované informácie získané v priebehu vykonávania odbornej činnosti alebo prípadne výskumu mali takú formu a obsah, ktoré neumožňujú identifikáciu osôb alebo organizácií;
- (b) iným odborníkom poskytujú (odosielajú) personálne identifikovateľné informácie iba po vyjadrení súhlasu tých, ktorých sa tieto údaje týkajú (vždy v najlepšom záujme účastníkov služieb prípadne výskumu a v súlade s platnými právnymi predpismi) s výnimkou, keď pracujú v tíme alebo spolupracujú s. inými odborníkmi - v takom prípade musia účastníkom služieb prípadne výskumu vždy objasniť rozsah, v ktorom personálne identifikovateľné informácie môžu byť sprostredkované iným zainteresovaným odborníkom;
- (c) vo výnimočných prípadoch, keď je odôvodnený predpoklad narušenia záujmov alebo bezpečnosti účastníkov služieb alebo tretích osôb, ktoré môžu byť poškodené účastníkovým správaním, urobia také kroky, ktoré považujú za nevyhnutné, vrátane informovania oprávnených tretích osôb bez predchádzajúceho súhlasu účastníkov v súlade s platnými právnymi predpismi.
- (d) podniknú všetky potrebné opatrenia na to, aby záznamy, ktoré sú pod ich kontrolou, boli personálne identifikovateľné iba dovtedy, kým je to potrebné v záujme tých, ktorých sa týkajú (alebo výnimočne dlhšie, v záujme vývoja a výskumu psychologických metód) a zariadenia, aby sa tieto záznamy stali anonymnými, keď potreba ich personálnej identifikácie z horeuvedených dôvodov pominie;
- (e) všetky audio-, video- alebo fotografické záznamy účastníkov služieb prípadne výskumu (s výnimkou záznamov verejných vystúpení) uskutočňujú len so súhlasom účastníkov týchto služieb prípadne výskumu, a to len v priamej súvislosti s poskytovanou službou prípadne výskumom; rovnaká podmienka platí aj pre následné použitie týchto záznamov;
- (f) vykonajú všetky dostupné opatrenia na zabezpečenie všetkých záznamov, vrátane záznamov na počítačových médiách, v zmysle platných zákonných nariadení;
- (g) vykonajú všetky dostupné opatrenia, aby kolegovia vykonávajúci činnosť pod ich vedením chápali a rešpektovali dôvernosť získaných informácií.

Čl.7

Osobné správanie a kolegiálnosť

(1) Odborní pracovníci sa správajú a vystupujú tak, aby nepoškodili záujmy účastníkov svojich služieb prípadne výskumu a nenarušili dôveru verejnosti voči odbornej činnosti, ani voči schopnostiam zodpovedne vykonávať profesionálne povinnosti. Dbajú na zachovanie profesionálnej zodpovednosti a dodržiavanie štandardov odbornej činnosti.

O s o b i t n e :

- (a) pri vykonávaní psychologickej činnosti sa musia zdržať nevhodného správania nežiadúceho z hľadiska záujmov užívateľov ich služieb alebo účastníkov výskumu;

- (b) nevykonávajú odbornú činnosť, keď je ich fyzický alebo psychický stav v dôsledku ochorenia taký, že ich schopnosti alebo profesionálny úsudok môžu byť narušené;
- (c) nesmú zneužívať profesionálne vzťahy so spolupracovníkmi a sexuálne obťažovať kolegov, klientov, ani iné osoby, s ktorými na pracovisku prichádzajú do styku;
- (d) nesmú zneužívať zvláštny vzťah dôvery, ktorý môže vzniknúť v profesionálnej psychologickkej praxi;
- (e) nesmú nadviazať intímny vzťah s osobami, ktorým poskytujú psychologické služby;
- (f) nesmú sa usilovať získať významný finančný alebo materiálny prospech od tých, ktorí využívajú ich služby, nad rámec toho, čo bolo dohodnuté zmluvne, ani prijať takýto prospech za služby, ktoré sú odmeňované platom v rámci ich pracovného pomeru;
- (g) dbajú o dodržiavanie bezpečnosti čo sa týka všetkých prístrojov a laboratórnych postupov používaných v profesionálnej praxi alebo výskume;
- (h) zaistia bezpečné uloženie psychologických testov, psychodiagnostických pomôcok a záznamov z psychologických vyšetrení, musia zabrániť tomu, aby k nim mali prístup alebo ich používali osoby bez adekvátnej kvalifikácie a vzdelania;
- (ch) netolerujú žiadne prejavy diskriminácie z dôvodu náboženského presvedčenia, pohlavia, rasy, veku, národnosti, politickej príslušnosti, sociálneho statusu, pôvodu alebo iných dôvodov;
- (i) voči ostatným kolegom vystupujú v duchu zásad stavovskej a profesionálnej kolegiálnosti postavenej na dôvere a spolupráci, sú povinní uznávať ich ako kolegov, správať sa voči nim zdvorilo a korektne a zdržať sa akýchkoľvek útokov (ústnych, písomných, či nepriamych) voči nim alebo zneváženia ich profesionálnej spôsobilosti;
- (j) ak nadobudnú odôvodnené podozrenie z neprimeraného profesionálneho prístupu kolegu, sú povinní ho na to vhodným spôsobom upozorniť, ak nedôjde k náprave, obrátiť sa na príslušné orgány VÚDPaP.

Čl.8

Zachovanie nezávislosti, nestrannosti a mlčanlivosti

- (1) Odborní pracovníci sú povinní zachovať si v každej situácii svoju nestrannosť, profesijnú nezávislosť a profesionálnu objektivitu.
- (2) V súlade so zákonom zachovávajú povinnú mlčanlivosť o veciach, ktoré sa dozvedeli pri vykonávaní odbornej činnosti. Táto povinnosť mlčanlivosti sa vzťahuje aj na ich spolupracovníkov a podriadených a trvá aj po ukončení nimi poskytovanej služby.
- (3) Výnimkou z povinnej mlčanlivosti je poskytovanie psychologických služieb organizácii alebo právnickej osobe pre účely personálnej práce (napr. posudzovanie psychickej pracovnej spôsobilosti, konkurzné konanie alebo pracovné hodnotenie zamestnancov) a účasť zamestnanca/zamestnancov v trestnoprávnom konaní. Keď psychológovia poskytujú

príslušné informácie v nevyhnutnom rozsahu. Pre tento účel psychológovia získajú primeranou formou prejavenej súhlas uchádzača alebo pracovníka. Podpisom potvrdený informovaný súhlas zainteresovanej osoby je potrebný vždy, ak sa informácie získané psychologickými metódami majú použiť pre iný ako pôvodný účel.

III. oddiel

Etické zásady vo vedeckej a výskumnej činnosti

Čl. 9

Základné etické zásady

- (1) Vedeckovýskumní pracovníci VÚDPaP zohrávajú kľúčovú úlohu v systéme získavania a kvalitnej tvorby nových vedeckých poznatkov. Výsledky ich práce, ich odborný a ľudský profil je príkladom pre mladú generáciu. Spoločnosť kladie na nich najvyššie intelektuálne a etické požiadavky.
- (2) Od vedeckovýskumných pracovníkov VÚDPaP vyžaduje:
 - a) profesionalitu pri získavaní a odovzdávaní vedeckých poznatkov na úrovni vedeckej, publikačnej, informačnej, metodickej, školiacej a vzdelávacej;
 - b) morálnu integritu, t.j., vysokú úroveň osobnostných morálnych kvalít, ktoré sú predpokladom pre dodržiavanie odborných štandardov čestnosti, kompetentnosti a spravodlivosti a zároveň prirodzenej autority a dôstojnosti;
 - c) zodpovednosť, t.j., racionálne a všestranné zvažovanie následkov každej činnosti, ktorá má vo vedeckovýskumnej činnosti mimoriadny význam;
 - d) dôstojnosť, t.j., úctu a rešpekt k ľuďom, k ich práci, zamestnanec pomáha vytvárať prostredie vzájomnej úprimnosti, úcty a tolerancie, napriek možným rozdielnym názorom či už v odbornej činnosti, alebo rozdielnym pohľadom na svet;
 - e) obhajuje slobodu slova a kritického myslenia, samostatného skúmania, slobodnú výmenu názorov a informácií;
 - f) nevyužíva akademickú pôdu na uplatňovanie záujmov politických strán a hnutí;
 - g) pri svojej vedeckej práci reflektuje najnovší vývoj vo svojom odbore, zodpovedá za primeranosť, presnosť a objektivitu použitých metód a dbá, aby nedošlo k ich skresľovaniu; obdobným spôsobom dbá o výskumné dáta a materiály, o ich presný popis a štandardné spôsoby archivácie, dbá o to, aby postupy aj výsledky vedeckej práce boli preskúmateľné.
- (3) Vedeckovýskumný pracovník vo VÚDPaP v súlade so svojím pracovným zameraním najmä:
 - a) nedopúšťa sa osobného ponižovania, nemorálneho správania a nátlaku;

- b) rešpektuje spolupracovníkov pri ich vedeckovýskumnej činnosti;
 - c) pri svojej práci uplatňuje objektivnosť, nezáujatosť a spravodlivosť;
 - d) neuplatňuje postoj falošnej kolegiality spočívajúci v tolerovaní prípadov porušovania všeobecných etických princípov a pravidiel tohto Etického kódexu VÚDPaP, iných vnútorných predpisov VÚDPaP a všeobecne záväzných právnych predpisov;
 - e) podporuje spoluprácu s domácimi i zahraničnými vzdelávacími, vedeckými a výskumnými inštitúciami so zámerom permanentného intelektuálneho rozvoja všetkých zamestnancov VÚDPaP.
- (4) Vedeckovýskumný pracovník vníma a uskutočňuje vedeckú, výskumnú činnosť ako prostriedok k zvyšovaniu úrovne poznania spoločnosti ako celku a tiež ako prostriedok k aktívnemu sebavzdelávaniu, ktoré vedie k skvalitneniu výkonu jeho práce na pozícii vedeckého pracovníka.
- (5) Vedeckovýskumný pracovník:
- a) rešpektuje hlavné zásady vedeckovýskumnej činnosti vrátane súladu s uznávanými kritériami vedeckosti;
 - b) ctí a rešpektuje pravidlá objektivity výskumu a hľadania pravdy pri rešpektovaní špecifik v danom odbore;
 - c) je prístupný tímovej spolupráci a odbornej diskusii, komunikuje vecným a otvoreným spôsobom s korektnou argumentáciou, podporuje tvorivý dialóg;
 - d) neznevažuje vedecké postupy a rešpektuje iný vedecký názor, ako i pluralitu vedeckých a tvorivých disciplín;
 - e) osobne zodpovedá za postupy, hodnovernosť, pôvodnosť a výsledky vo vedecko-výskumnej činnosti, odmieta nevedecké postupy a prístupy vo vedecko-výskumnej činnosti;
 - f) odborné posudky alebo expertízy vykonáva s plnou zodpovednosťou, nestrannosťou, so zachovaním maximálnej objektivity;
 - g) nepripúšťa konflikt záujmov, zaujatosť, účelové skresľovania ani ovplyvňovanie svojej osoby vonkajšími záujmami pri vykonávaní expertíznej a posudzovateľskej činnosti.

Čl. 10

Zber a spracovanie výskumných údajov

- (1) Vedeckovýskumný pracovník nesmie nútiť skúmané osoby do výskumu. Nesmie použiť formu otvoreného alebo skrytého nátlaku na to, aby získal ich súhlas s účasťou vo výskume. Skúmaná osoba má právo vystúpiť z výskumu bez toho, aby v súvislosti s tým boli vyvolané voči nej prípadné negatívne následky.

- (2) Vedeckovýskumný pracovník musí zrozumiteľným spôsobom a v primeranom rozsahu informovať skúmané osoby o ich úlohe vo výskume a o časových a ďalších podmienkach, v ktorých bude výskum prebiehať. Je povinný informovať ich aj o tom, akým spôsobom budú údaje z výskumu publikované.
- (3) Skúmaná osoba a vedeckovýskumný pracovník pred začiatkom výskumu podpisujú poučený informovaný súhlas, ktorý je možné získať aj elektronickou formou. Obsahuje základné údaje o výskume a o pôsobení skúmanej osoby v ňom a taktiež kontakt, kam sa osoba môže obrátiť v prípade pochybností, neistoty alebo negatívnych dôsledkov svojej participácie. Skúmaná osoba svojím podpisom potvrdzuje súhlas s účasťou vo výskume za daných podmienok. V prípade skúmania detí a mládeže tento dokument podpisuje rodič alebo zákonný zástupca. Vedeckovýskumný pracovník svojím podpisom potvrdzuje, že uvedené podmienky výskumu dodrží.
- (4) Výskum musí prebiehať tak, aby u skúmaných osôb nedošlo k ich psychickému, prípade k fyzickému ublíženiu. Nesmie dôjsť k nijakej forme ubližovania, ako je napríklad frustrácia, nadmerná únava alebo vyčerpanie.
- (5) Vedeckovýskumný pracovník nesmie požadovať od subjektov informácie, ktoré nie sú v súlade s etickými normami. Výskumník nesmie skúmaným osobám vnucovať otázky, ktorými explicitne alebo implicitne žiada spoločensky nevhodné správanie.
- (6) Vedeckovýskumný pracovník musí považovať osobné údaje skúmaných osôb za dôverné a nesmie ich zverejňovať vo výskumnej správe alebo inom dokumente. Týka sa to napríklad nielen mena a priezviska skúmanej osoby, ale aj názvu inštitúcie v ktorej skúmaná osoba pracuje alebo školy, ktorú skúmaná osoba navštevuje. Ak výskumník potrebuje skúmané osoby označiť kvôli rozlíšeniu, prideli im kód alebo pseudonym.
- (7) Vedeckovýskumný pracovník pri spracovávaní výskumných údajov nesmie tieto zámerne zmeniť, selektívne vypúšťať (vynechať) alebo dokonca vymýšľať.
- (8) Vedeckovýskumný pracovník sa nesmie podieľať na zneužití výsledkov výskumu. Je neetické zatajiť a vydávať za svoje také vedecké zistenie, ktoré už niekto publikoval a je jeho autorom.

Čl. 11

Zverejňovanie výsledkov a duševné vlastníctvo

Vedeckovýskumný pracovník:

- a) dbá na ochranu autorských práv a ostatných práv duševného vlastníctva v súlade so zákonom č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov;
- b) rešpektuje príslušné a medzinárodne uznávané publikačné pravidlá - autorstvo a spoluautorstvo vedeckej publikácie, vrátane spoluautorského podielu pre prezentovanie a publikovanie výsledkov vedeckovýskumnej činnosti, nepublikuje eticky pochybným spôsobom, neprivlastňuje si výsledky práce druhých;
- c) korektne a správne cituje podľa medzinárodne uznávaných pravidiel pre citovanie použitých informačných zdrojov;
- d) netoleruje vytváranie prekážok v publikovaní výsledkov vedeckovýskumnej činnosti;

- e) netoleruje podvody, falšovanie a plagiátorstvo vo vedeckovýskumnej činnosti a vo zverejnení a publikovaní jej výsledkov;
- f) rešpektuje všeobecne uznávané etické pravidlá pre aplikovanie výsledkov vedeckovýskumnej činnosti do praxe;
- g) neposkytuje výsledky vedeckovýskumnej činnosti získané na pôde VÚDPaP tretím osobám za cieľom získania osobného prospechu alebo znevýhodnenia VÚDPaP.

Čl. 12

Projekty a granty

- (1) Interné vedecko-výskumné projekty podliehajú schváleniu z etického hľadiska, ku ktorému vypracuje stanovisko Vedecká rada VÚDPaP.
- (2) Vedeckovýskumný pracovník:
 - a) uplatňuje korektné a legálne postupy pri získavaní externých grantov a internej finančnej podpory v plánovaní vedeckovýskumných projektov;
 - b) predchádza skutočnému alebo potenciálnemu konfliktu záujmov pri získavaní finančnej podpory súvisiacej s vedeckovýskumnou činnosťou;
 - c) efektívne využíva finančné prostriedky a personálne zdroje, vytvára a presadzuje transparentné pravidlá ich využívania.

IV. oddiel

Aplikácia Etického kódexu

Čl. 13

Porušenie Etického kódexu

- (1) Prerokovanie prípadov porušenia Etického kódexu je v kompetencii Riaditeľskej rady, ktorá riaditeľovi VÚDPaP predkladá návrhy riešenia a o ďalšom postupe rozhoduje riaditeľ VÚDPaP.
- (2) Prípady porušenia Etického kódexu VÚDPaP môžu byť posúdené ako porušenie povinností vyplývajúcich z právnych predpisov, prípadne ako neplnenie požiadaviek pre riadny výkon práce. S takýmto posúdením môže byť spojené uplatnenie príslušných právnych dôsledkov v pracovnoprávnej, trestnoprávnej alebo disciplinárnej rovine.
- (3) Zamestnanec svojim podpisom deklaruje súhlas s obsahom Etického kódexu a jeho dodržiavaním v plnom rozsahu.
- (4) Na posudzovanie podnetov vo veci dodržiavania Etického kódexu sa zriaďuje Etická komisia.

Čl. 14
Záverečné ustanovenia

Tento Etický kódex VÚDPaP nadobúda platnosť dňom podpísania a účinnosť od 4.7. 2017.

V Bratislave dňa 4.7.2017

MUDr. Peter LUKAČ, MPH
riaditeľ VÚDPaP

**Interný postup Etickej komisie pri prešetrovaní podnetu na porušenie Etického kódexu
zamestnancov VÚDPaP
(Príloha k Smernici č. 2/2017)**

Riaditeľka VÚDPaP dňom 30. jún 2022 vydáva interný postup pri prešetrovaní podnetu
z porušenia Etického kódexu zamestnancom.

Interný postup sa stáva účinným a platným dňa 15.7.2022.

Úvod

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave (ďalej len „VÚDPaP“) vydal dňa 4. júla 2017 Etický kódex Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave. Článok 13 predmetného Etického kódexu definuje zriadenie Etickej komisie pri posudzovaní podnetov vo veci dodržiavania/porušenia Etického kódexu (ďalej len „podnet“). Uvedený Interný postup dopĺňa Smernicu č.2/2017.

Predmet interného postupu

- 1) Vymenovanie členov Etickej komisie a ich pôsobenie:
 - a) Členov Etickej komisie vymenováva riaditeľ/riaditeľka VÚDPaP vždy k 1.júlu na obdobie 6 mesiacov.
 - b) Predseda Etickej komisie je riaditeľ/riaditeľka VÚDPaP alebo zástupca/zástupkyňa riaditeľa/riaditeľky. Predseda koordinuje zasadnutie Etickej komisie a dohliada nad procedurálnym priebehom posudzovania podnetu.
 - c) Počet členov Etickej komisie je stanovený na 3 členov a jedného náhradníka.
 - d) Náhradníci sa stávajú členmi Etickej komisie v prípade, ak je riadne menovaný člen v konflikte záujmov s predmetom podnetu prejednávaným pre porušenie/nedodržiavanie Etického kódexu.
 - e) Členovia Etickej komisie svojim podpisom potvrdzujú nezávislosť pri posudzovaní podnetu
 - f) Členovia Etickej komisie pri posudzovaní naplnenia zásad Etického kódexu v II. oddiele (Etické zásady v poradenskej a v praktickej činnosti) deklarujú primárne sledovanie najvyššieho záujmu dieťaťa pri prešetrovaní podnetu.
 - g) Etickú komisiu zvoláva riaditeľ/riaditeľka na základe podnetu na porušenie/nedodržanie Etického kódexu doručeného písomnou formou elektronicky alebo poštou
 - h) Členovia Etickej komisie sú povinní zachovávať mlčanlivosť o priebehu prejednávania podnetu
 - i) Členovia Etickej komisie vydávajú záverečné stanovisko prijatím konsenzuálneho záveru. Predseda Etickej komisie neovplyvňuje konsenzuálny záver členov Etickej komisie.
 - j) Podnet musí byť posúdený a vyhodnotený do 60 dní odo dňa prijatia podnetu.
 - k) V prípade podnetu pre porušenie etických zásad v poradenskej a praktickej činnosti s detským klientom, má dotknutý zamestnanec povinnosť zdržať sa poradenskej

a praktickej činnosti s konkrétnym dieťaťom do vyhodnotenia podnetu Etickou komisiou.

- 2) Posudzovaný podnet musí obsahovať tieto základné údaje:
 - a) meno a priezvisko zamestnanca voči ktorému je podnet vedený;
 - b) uvedenie článku a písmena Etického kódexu, ktorý bol porušený alebo nebol dodržaný zamestnancom a akým spôsobom bol porušený/nedodržaný predmetný článok a písmeno;
 - c) meno a priezvisko predkladateľa podnetu a aktuálne kontaktné údaje na predkladateľa podnetu (email alebo telefón/mobil alebo poštová adresa).
- 3) Proces zvolania Etickej komisie pre posúdenie prijatého podnetu:
 - a) Predseda Etickej komisie po obdržaní podnetu zvoláva do 2 týždňov členov Etickej komisie emailom;
 - b) Predseda Etickej komisie žiada o písomné stanovisko k predmetnému podnetu zainteresovanú osobu – zamestnanca, voči ktorému je podnet doručený. Písomné stanovisko musí byť doručené predsedovi Etickej komisie
 - c) email obsahuje podklady k podnetu a stanovuje dátum stretnutia členov Etickej komisie
 - d) členovia Etickej komisie obratom potvrdzujú prijatie podkladov a deklarujú, že majú/nemajú konflikt záujmov k predmetnému podnetu
 - e) každý člen Etickej komisie zašle svoje odborné stanovisko k podnetu písomnou formou elektronicky minimálne deň pred zasadnutím Etickej komisie
- 4) Priebeh zasadnutia Etickej komisie:
 - a) Predseda Etickej komisie vymenuje zapisovateľa záveru zo zasadnutia Etickej komisie
 - b) Záver zo zasadnutia Etickej komisie je písomné spracovaný, podpísaný všetkými prítomnými členmi Etickej komisie a overený predsedom Etickej komisie.
 - c) Záver obsahuje vyhodnotenie posudzovania oprávnenosti podnetu. V prípade oprávnenosti podnetu navrhuje opatrenia voči dotknutému zamestnancovi.
 - d) Záver je založený v spise k podnetu a v spisovej dokumentácii zamestnanca.
 - e) Zasadnutie Etickej komisie je zaznamenané na audiozáznam. Audiozáznam je verejný.
- 5) Uzavretie podnetu:
 - a) Predseda Etickej komisie oznámi dotknutému zamestnancovi závery Etickej komisie písomnou formou.
 - b) V prípade opodstatnenia podnetu má riaditeľ/riaditeľka VÚDPaP povinnosť zabezpečiť nápravné mechanizmy v súlade s ohľadom na odporúčania Etickej komisie.
 - c) Prekladateľovi podnetu kancelária riaditeľa/riaditeľky oznámi záver Etickej komisie.
 - d) V prípade, že je voči konkrétnemu zamestnancovi opakovane predložený podnet na porušenie/nedodržanie Etického kódexu v určitej poradenskej a praktickej činnosti a Etická komisia už podnet počas uplynulých 12 mesiacov prehodnotila v danej veci, považuje sa podnet za neopodstatnený.

Mgr. Janette Motlová
riaditeľka VÚDPaP